

УДК: 342.951

ЛАЗАРЕНКО М.В. здобувач кафедри конституційного адміністративного та фінансового права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЦЕНТРУ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ

***Анотація.** У статті сформовано, що адміністративно-правовий статус Центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем – це сукупність юридичних засобів, які характеризують його місце і роль у системі Управління Державної автомобільної інспекції МВС України та характеризуються правосуб’єктністю, публічними юридичними обов’язками (функціями), суб’єктивними публічними правами та загальними засадами адміністративної відповідальності за неналежне виконання своїх обов’язків щодо розвитку, упровадження та супроводження автоматизованих систем та організаційно-методичного й інженерного забезпечення дорожнього руху.*

***Ключові слова:** автоматизовані системи, адміністративний статус, безпека, дорожній рух, публічні обов’язки, публічні права, центр.*

***Аннотация.** В статье сформировано, что административно-правовой статус Центра безопасности дорожного движения и автоматизированных систем – это совокупность юридических средств, которые характеризуют его место и роль в системе Управления Государственной автомобильной инспекции МВД Украины и характеризуются публичными юридическими обязанностями (функциями), субъективными публичными правами и общими принципами административной ответственности за ненадлежащее исполнение своих обязанностей по развитию, внедрению и сопровождению автоматизированных систем и организационно-методического и инженерного обеспечения дорожного движения.*

***Ключевые слова:** автоматизированные системы, административный статус, безопасность, дорожном движении, публичные обязанности, публичные права, центр.*

***Summary.** The article is formed, the administrative status of the Centre for Road Safety and automated systems a set of legal tools that characterize its place and role in the management of the State Automobile Inspection of Ministry of Interior of Ukraine.*

The administrative status of the Center for Road Safety and automated systems characterized by juridical personality, public legal responsibilities (functions), subjective public rights and general principles of administrative responsibility for the improper performance of their duties in relation to the development, implementation and maintenance of automated systems and organizational methods and engineering support traffic.

***Keywords:** automated systems, administrator status, safety, traffic public duties, public law, center.*

Наявність засобів швидкого пересування, поставлення продовольчих і промислових товарів є невід’ємним елементом сучасного життя. Серед таких засобів провідне місце належить автомобільному транспорту.

Автомобільний парк країни постійно зростає і складає понад 15 млн. одиниць. Посилення інтенсивності руху на автошляхах з особливою гостротою ставить перед суспільством проблему забезпечення його безпеки і водночас забезпечення прав усіх учасників дорожнього руху. Це у свою чергу суттєво змінює умови дорожнього руху: збільшується щільність транспортних потоків, зростає інтенсивність і швидкість руху автомобілів, що в сукупності з іншими факторами часто призводить до ДТП.

Щоденно на дорогах країни реєструється від 76 до 187 ДТП, від яких тілесні ушкодження отримують від 55 до 165 осіб. Жодний день не проходить без смерті на дорозі – на місцях ДТП гине від 6 до 28 осіб. Відповідно загальна статистика є гнітючою, щорічно реєструється майже 200 тис. ДТП, кількість загиблих в яких становить близько 5 тис. осіб, а травмується понад 35 тис. осіб, завдаються значні матеріальні збитки фізичним та юридичним особам і державі в цілому [1].

Питання забезпечення безпеки дорожнього руху регулюються передусім нормами адміністративного права, забезпечення виконання яких лягає на плечі працівників Державної автомобільної інспекції МВС України. Серед них вагоме місце належить Центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем [2].

До загальних засад адміністративно-правового статусу зверталися вчені-адміністративісти В. Авер'янов, О. Андрійко, О. Бандурка, Ю. Битяк, В. Бевзенко, В. Гаращук, В. Галуцько, П. Діхтєвський, Є. Додін, Р. Калюжний, С. Ківалов, Л. Коваль, І. Коліушко, В. Колпаков, А. Комзюк, Т. Коломощ, С. Константинов, О. Кузьменко, В. Курило, Р. Мельник, О. Остапенко, С. Петков, Ю. Римаренко, В. Шкарупа та ін.

Окремі аспекти, які так чи інакше стосуються здійснення адміністративно-правового регулювання використання автоматизованих систем у сфері безпеки дорожнього руху, були предметом дослідження таких учених, як О. Берест, Ю. Бриндіков, М. Веселов, Г. Голубєва, Т. Гурій, С. Гусаров, М. Долгополова, В. Єгупенко, В. Кашканов, М. Климчик, Н. Кожуховська, В. Кондрюкова, В. Кужель, П. Луцьок, М. Микитюк, В. Мисливий, О. Міленін, О. Мойсюк, А. Подоляка, О. Салманова, Л. Сопільник, М. Стецька, Я. Хом'як та ін. Однак вони розкрили лише окремі аспекти адміністративно-правових засад у цій сфері.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі використання теорії адміністративного права та джерел регулювання адміністративної діяльності центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем розкрити адміністративно-правий статусу зазначеного суб'єкта публічної адміністрації.

Під статусом розуміється правове становище (сукупність прав і обов'язків) фізичної чи юридичної особи [3, с. 1263]. Слушними залишаються роздуми щодо сутності правового статусу індивіда в адміністративно-правових відносинах одного із засновників вітчизняної науки адміністративного права А. Єлістратова, який стверджував, що від обсягу правоможностей, які фізична особа одержує в публічному праві, залежить її потрійний статус. Право особистої свободи визначає так званий негативний статус фізичної особи – правоможність індивіда та те, щоб правляча влада не втручалась до сфери особистої свободи, відмежованої законом. Право публічної адміністрації встановлює позитивний статус особи: тут визначається обов'язок публічної влади надавати фізичним і юридичним особам адміністративні послуги. На думку вченого, негативний і позитивний статуси доповнюють й утворюються правом громадян на участь у публічній владі, інакше – сукупністю політичних прав, що утворюють третій – активний статус громадянина [4].

У сучасних умовах зміст правового статусу особи трактується у правознавстві в чотирьох основних аспектах: по-перше, правовий статус особи ототожнюється з правосуб'єктністю; по-друге, правовий статус устанавлюється нормативно-правовими актами, що встановлюють суб'єктивні права та юридичні обов'язки особи; по-третє, правовий статус особи визначається нормативно-правовими актами, які встановлюють суб'єктивні права та юридичні обов'язки особи в сукупності з їх правосуб'єктністю; по-четверте, правовий статус розглядається як система закріплених у нормативно-правових актах і гарантованих державою прав, свобод, обов'язків та юридичної відповідальності,

відповідно до яких індивід як суб'єкт права (тобто такий, що має правосуб'єктність) координує свою поведінку в суспільстві. Тим самим, на думку, В. Галуцька, адміністративно-правовий статус особи – це сукупність юридичних засобів, які характеризують місце і роль фізичної або юридичної особи в адміністративно-правових відносинах. Визначальними для аналізу адміністративно-правового статусу особи є такі юридичні інститути: 1) публічні суб'єктивні права та юридичні обов'язки; 2) правосуб'єктність особи; 3) адміністративна відповідальність; 4) у деяких випадках – дисциплінарна відповідальність посадових осіб публічної адміністрації [5, с. 91-101].

Відповідно до Положення про Центр безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем (ЦБДР та АС) він є підрозділом при Міністерстві внутрішніх справ України, підпорядкованим Управлінню Державної автомобільної інспекції МВС на правах самостійного управління. ЦБДР та АС є головною установою з питань розвитку, упровадження та супроводження автоматизованих систем Державної автомобільної інспекції, а також їх загального організаційно-методичного та інженерного забезпечення.

ЦБДР та АС виконує такі функції: здійснює у встановленому законодавством порядку контроль за процесом автоматизації діяльності підрозділів ДАІ, аналізує стан використання новітніх інформаційно-обчислювальних технологій і комплексної автоматизації у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, розробляє пропозиції щодо його покращання та бере участь у їх упровадженні; забезпечує проведення робіт із розроблення та впровадження в практичне використання автоматизованих інформаційно-аналітичних та управлінських комп'ютерних систем за окремими напрямками діяльності ДАІ та її структурних підрозділів на місцях; супроводжує та реалізує заходи з удосконалення і розвитку інформаційно-обчислювальних мереж ДАІ, забезпечує режим інформаційної безпеки, захист центрального серверу ДДАІ МВС від спроб несанкціонованого доступу та протидію витоку інформації з корпоративної мережі; здійснює автоматизований облік даних про зареєстровані, викрадені, заарештовані транспортні засоби та інші дані щодо автотранспорту, що використовувався зі злочинною метою, у встановленому законодавством порядку; розробляє проекти схем організації дорожнього руху, зокрема з використанням автоматизованих систем управління ним, та виключно у встановленому законодавством порядку впроваджує їх на окремих ділянках вулично-дорожньої мережі держави, у проблемних зонах і місцях концентрації ДТП; здійснює нагляд за діяльністю підприємств, установ та організацій, що займаються підготовкою, перепідготовкою та підвищенням кваліфікації водіїв колісних транспортних засобів, зокрема тих, що здійснюють перевезення великогазових, негабаритних і небезпечних вантажів, а також беруть участь у міжнародному русі, бере участь у перевірках діяльності підрозділів ДАІ з контролю за діяльністю таких установ і організацій та ін.

ЦБДР та АС має право: здійснювати нагляд за дотриманням вимог норм і стандартів у сфері безпеки дорожнього руху, аналізувати проблеми в зазначеній сфері та за результатами цього аналізу готувати і надавати відповідні висновки та пропозиції; видавати: сертифікати відповідності вимогам нормативів і стандартів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху на продукцію та послуги; висновки щодо визначення технічної можливості переобладнання транспортних засобів; свідоцтва про узгодження конструкцій транспортних засобів; свідоцтва про підготовку водіїв до міжнародного руху та перевезення небезпечних вантажів; вести облік суб'єктів підприємницької діяльності всіх форм власності, що провадять підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, з видачею їм

бланків свідоцтв про підготовку водіїв; визначати технічний стан транспортних засобів, які ввозяться для експлуатації до України або виготовляються чи самостійно складені на її території, з видачею в установленому порядку відповідних дозволів; проводити сертифікаційні випробування технічних засобів організації та регулювання дорожнього руху, дорожньо-транспортних засобів на базі власних і орендованих випробувальних лабораторій та полігону; приймати індивідуальні замовлення на виготовлення номерних знаків і видавати їх, вести облік; установлювати відповідність вимогам безпеки і Правил дорожнього руху розміщення реклами на транспорті та встановлення рекламоносіїв на вулично-дорожній мережі, з видачею відповідних формулярів.

Отже, адміністративно-правовий статус Центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем – це сукупність юридичних засобів, які характеризують його місце і роль в системі Управління Державної автомобільної інспекції МВС України та характеризуються правосуб’єктністю, публічними юридичними обов’язками (функціями), суб’єктивними публічними правами та загальними засадами адміністративної відповідальності за неналежне виконанням своїх обов’язків щодо розвитку, упровадження та супроводження автоматизованих систем та організаційно-методичного й інженерного забезпечення дорожнього руху.

Використана література

1. Граділь А.О. Адміністративно-правові засади оформлення дорожньо-транспортних пригод : автореф. кан. юрид. наук : спец. 12.00.07 / А.О. Граділь. – Запоріжжя, 2012. – 18 с.
2. Центр безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем : Департамент ДАІ МВС України. – 2013. – Режим доступу : [//www.sai.gov.ua/ua/people.htm](http://www.sai.gov.ua/ua/people.htm)
3. Энциклопедический словарь ; гл. ред. А.М. Прохоров. – М. : Энциклопедия 1984. – 1600 с.
4. Єлістратов А.І. Адміністративне право : лекції / А.І. Єлістратов ; ред. та упоряд. В.В. Галуцько, С. В. Діденко. – Херсон : ВАТ ХМД, 2007. – 268 с.
5. Адміністративне право України : навчальний посібник / [Галуцько В.В., Пихтін М.П. та ін.] : у 2-х т. ; за заг. ред. В.В. Галуцька. – Херсон 2011. – Т. 1 : Загальне адміністративне право. – 320 с.
6. Про затвердження Положення про Центр безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 27.10.11 р. № 808 – Режим доступу : [//www.search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS346.html](http://www.search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS346.html)

~~~~~ * * * ~~~~~